

ДМИТРО АБРАМОВИЧ ТА ЙОГО НЕОПУБЛІКОВАНА ПРАЦЯ З ІСТОРІЇ УКРАЇНСЬКОЇ ЛІТЕРАТУРИ ПОЧАТКУ XVIII ст.

Безперечно, не буде перебільшенням твердження, що одним з яскравих представників українських науковців 1920-х – 1930-х рр. був історик літератури, філолог та джерелознавець Дмитро Іванович Абрамович (1873–1955). Його праці, особливо публікації джерел, досі не втратили свого наукового значення. Проте у ті роки маховик репресій радянської каральної машини не оминув талановитого вченого. Як пише у біографії Абрамовича Кость Харлампович, Дмитра Івановича було заарештовано у червні 1927 р. Ленінградським відділом ОГПУ та вислано на Соловки. Але вже 1928 р. він був звільнений, хоча і з обмеженнями в правах. Абрамович оселився в Ніжині, займаючи посаду співробітника бібліотеки. З цього часу починається його активна співпраця з ВУАН, він стає позаштатним співробітником її Комісії давнього письменства. За цей час вченим було опубліковано низку наукових праць та рецензій, видано кілька джерел. Але у подальшому вчений припинив активну наукову діяльність. У наведеній П. Берковим¹ бібліографії праць Абрамовича немає праць, надрукованих після 1934 р. Декілька його праць збереглися у рукописах.

З-поміж них – наукова розвідка про літературні джерела віршованої оповіді про Олексія чоловіка Божого, що міститься у “Алфавіті святих” Чернігівського архієпископа (1697–1711) Івана Максимовича². Співставляючи окремі частини віршованої оповіді з житієм Олексія “Четьїх-міней” Димитрія Ростовського, Абрамович доходить висновку, що саме праця останнього була покладена в основу віршованої оповіді, яка була даниною традиції літературної обробки популярного житія, що набула особливого розитку у другій половині XVII ст. На жаль, на рукописі не зазначено, для якого саме видання призначалась ця праця, написана вже після 1928 року, коли він розпочав активну співпрацю з ВУАН.

Зважаючи на важливість введення до наукового обігу праць відомого літературознавця, рукопис публікується у цьому збірнику. Окрім

¹ Перелік їх див.: П.Н. Берков, *Хронологический список печатных работ члена-корреспондента АН СССР Д.И. Абрамовича (1873–1955) и литературы о нем*, ТОДРЛ 12 (1956) 613–621. Втім, подана П. Берковим бібліографія неповна, зокрема, пропущена низка рецензій Д. Абрамовича, що публікувались у журналі “Україна”.

² Майбутнього митрополита Тобольського та Сибірського (1711–1715), канонізованого 1916 р.

того, оскільки низка наведених у згаданій вище біографії Абрамовича, що складена К. Харламповичем, відомостей відсутня в опублікованих життєвих нарисах Дмитра Івановича³, вважаю за доцільне надрукувати у цій збірці життєвий нарис відомого вченого.

***

Рукопис праці Костя Харламповича зберігається у фонді Всеукраїнської академії наук (ф. X) Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Текст написаний від руки на одному боці аркушів з зошита у клітинку, на зворотному боці яких знаходиться чернетки інших текстів К. Харламповича, закреслені навхрест червоним олівцем. Текст містить сліди його другої правки, виконаної червоною ручкою. Біографія Д. Абрамовича готувалась для Постійної комісії для складання біографічного словника діячів України, рукопис був відчитаний її очільником М. Могилянським, резолюція якого “перередагувати” з підписом присутня у верхньому полі верхньої сторінки.

***

Рукопис праці Дмитра Абрамовича так само зберігається у фонді Всеукраїнської академії наук (ф. X) Інституту рукопису Національної бібліотеки України ім. В.І. Вернадського. Текст написаний від руки на одному боці аркушів з зошита у лінійку. Аби вмістити деякі стовпчики прикладів з “Алфавіту” та “Четьїх-Міней”, що написані на окремих аркушах, деякі з них (7, 22, 23, 31) підклеєні знизу додатковими частинами. Підкреслення однакових слів з обох творів здійснені Д. Абрамовичем як ручкою, якою писаний текст, так і олівцем.

---

³ Див., напр.: А.Н. Робинсон, *Д.И. Абрамович* [Некролог], ИАН ОЛЯ 14 (1955) 303–304; И.П. Еремин, *Д.И. Абрамович. Некролог*, ТОДРЛ 11 (1955) 506–510; А.Г. Плахонін, *Абрамович Дмитро Іванович*, ЕІУ, т. I, Київ 2003, с. 11.

Кость Харламович

ДМИТРО ІВАНОВИЧ АБРАМОВИЧ: БІОГРАФІЯ⁴

Абрамович Дмитро Йванович, член-кореспондент Академії наук СРСР. Н[а]р[о]д[ився] 1/IX 1873 р[оку] в м[і]стеч[ку] Гулевичи Луцького пов[і]ту Волинської губ[ернії]. За скінченням С[анкт]-Петербурзької дух[овної] академії р[оку] 1897 він, як її професорський стипендіат, слухав лекції в С[анкт]-Петербурзьких університету та Археологічному інституті професорів В.І. Ламанського, О.М. Веселовського, О.І. Соболевського, І.М. Жданова, І.О. Шляпкіна та інших. Р[оку] 1898 за рекомендацією акад[еміка] Ламанського обрано на кафедру російської та церковно-слов'янської мови з палеографією й історії російської літератури в духовну академію, яку посаду займав до р[оку] 1909, коли був звільнений в наслідку академічної ревізії, як людина ліберального напрямку. З р[оку] 1909 до р[оку] 1919 викладав історію російської літератури на вищих жіночих курсах (бестужевських) і в III Петербурзькому університеті, а також Вищих педагогічних курсах Товариства експериментальної педагогіки⁵. Р[оку] 1919 обрано на посаду професора Ленінградського державного університету й згодом Археологічного інституту. Потім – з відкриттям Науково-дослідчого інституту порівняльної історії мови й літератури Заходу та Сходу – був обраний за її дійсного члена й керівника груп слов'янсько-візантійської та російської літератури XIX в. Був також за дійсного⁶ члена Наукового інституту бібліотекознавства⁷ й члена Комісій⁸ “Академической библиотеки русских писателей”⁹ і видавництва пам'ятоків давньої руської літератури при¹⁰ Академії наук¹¹. Крім науково-педагогічної

⁴ Рукопис назви не має, а підпис “К. Харламович” знаходиться на останній, 7 сторінці.

⁵ Фраза “а також Вищих педагогічних курсів Товариства експериментальної педагогіки” записана нижче, місце її вставки позначене стрілкою. Спочатку вона мала стояти після фрази “на посаду професору Ленінградського державного університету”, однак потім К. Харламович вирішив перенести її туди, де вона знаходиться зараз. При цьому відмінки не були узгоджені. Під час публікації мною відмінки узгоджені, тому замість “Вищих педагогічних курсів” у публікації вжито “Вищих педагогічних курсах”.

⁶ Слово дописане над рядком.

⁷ Слово виправлене, спочатку було записано “книгознавства”, червоною ручкою “книго” було закреслено й над цією частиною дописано “бібліотеко”.

⁸ Слово виправлене, спочатку було “Комісії”.

⁹ Фраза “Академической библиотеки русских писателей” і” дописана червоною ручкою, причому обидві комісії позначені як “а)” та “б)”.

¹⁰ Слово дописане над рядком.

¹¹ Далі закреслене “(при відділі руської мови та словестності)”.

роботи, з [року] 1910 працював в Державній публічній бібліотеці на посаді головного бібліотекаря Відділу рукописів. В червні [року] 1927 заарештовано Ленінградським відділом ОГПУ й яко політичного злочинця заслано адміністративним шляхом на п'ять років в Соловецький концентраційний табор. В Соловках виконував обов'язки вчителя в Кремлевській школі, а згодом – вченого охоронника історично-археологічного відділу музею Сок'а (Соловецького товариства краєзнавства). Навесні [року] 1928 постановою ЦИК'а звільнено¹² з табору, але з обмеженням в правах. Перебуває в Ніжені, де займає посаду співробітника Центральної бібліотеки.

Крім Академії наук ССРСР, Д. Абрамович свого часу був обраний за члена “Общества любителей древней письменности”, “Русского библиологического общества”¹³, Ленінградського товариства дослідників української історії письменства та мови. Тепер зробився за нештатного співробітника Комісії давнього письменства УАН і журналу “Україна”.

За часів 1898–1929 рр. проф[есор] Абрамович друкував свої наукові праці в таких виданнях: “Известия отделения русского языка и словесности и[мператорской] А[кадемии] н[аук]”¹⁴ (див[іться] “Указатель авторов и их статей, напечатанных в “Известиях...” с 1896 г. по 1927 г.” (1928 р., 2–3), “Памятниках древнерусской литературы”, “Журнале Мин[истерства] нар[одного] просвещения”, “Христ[ианском] чтении”, в “Сборнике”, “Отчете” и “Изданиях” и[мператорской] публичной библиотеки, в “Библиографических листах”, “Русском историческом архиве” (видання Головного архівного управління), “Трудах археологических съездов”, “Началах”, “Библиологической летописи”, “Живой старине”, “Памятниках” и “Изданиях Общества любителей древней письменности” (видання Археографічної комісії), в “Україні”, “Науковому збірнику”, в науковому збірнику Ленінградського Товариства дослідників української історії письменства та мови,¹⁵ в “Новом энциклопедическом словаре Брокгауза и Ефрона”, “Большой Энциклопедии”, в “Русском биографическом словаре”. Окремо надруковано академічне видання творів Лермонтова, що він редагував, і “Софийская библиотека” і “Описание рукописей С[анкт-]П[етер]б[ургской] дух[овной] академии”, Вып[уск] I–III (1905, 1907, 1910).

¹² Порядок слів у фразі “постановою ЦИК'а звільнено” вказаний К. Харламповичем шляхом написання цифр “1” та “2” над словами.

¹³ Назви обох товариств, написані російською мовою, у лапки взяті мною.

¹⁴ Тут і далі назви статей та дореволюційних часописів К. Харлампович у рукописі подавав за старою орфографією; в цьому виданні вони публікуються в сучасній орфографії.

¹⁵ Фраза “в “Україні”, “Науковому збірнику”, в науковому збірнику Ленінградського Товариства дослідників української історії письменства та мови,” вписана між рядками.

З досить великого числа праць проф[есора] Абрамовича подано тут назви тих тільки, що мають відношення до історії української літератури та науки взагалі.

К вопросу об источниках Несторова жития Феодосия Печерского (Изв[естия] II отд[еления] и [мператорской] Акад[емии] наук, т. III, 1898).

Несколько слов в дополнение к исследованию А.А. Шахматова “Киево-Печерский Патерик и Печерская летопись” (ibid., 1898).

Село Коснище Владимир-Волынского уезда (Живая старина, 1898).

Памятники языка и письма на XI Археологическом съезде (в Киеве)¹⁶ (ibid, IV, 1899).

К вопросу об объеме и характере литературной деятельности Нестора Летописца (Тр[уды] XI Археолог[ического] съезда, т. II, 1902).

Исследование о Киево-Печерском Патерике как историко-литературном памятнике. СПб., 1902 (магістерська дисертація).

Гоголь в русской критике. Юбилейная речь. (Христ[ианское] чтение, 1902).

О рукописях и старопечатных собраниях Волынской губ[ернии] (Отчет II отделения и [мператорской] Акад[емии] наук за 1902 г.).

Памятники языка и письма и археографические на XII Археолог[ическом] съезде в г. Харькове (Христ[ианское] чт[ение], 1903).

Патерик Киевского Печерского монастыря. СПб., 1911 (Памятники славяно-русской письменности. Издание Археографической комиссии).

К литературной деятельности мниха Исаяи Камянчанина. 1913 (Памятники древней письменности).

Житие Бориса и Глеба и служба им. Петр[оград], 1916 (Памятники древнерус[ской] литературы. Изд[ание] Академии наук, вып. II.)

О трудах митр[ополита] Макария Булгакова в области древней русской литературы (Изв[естия] II отд[еления] и [мператорской] акад[емии] наук, т. XXII, 1907).

Памяти м[итрополита] Евгения Болховитинова (Русский исторический архив).

Труды акад[емика] А.А. Шахматова в области истории русской литературы (Изв[естия] II отд[еления] и [мператорской] ак[адемии] наук, т. XXV, 1922).

З листування М.І. Костомарова з графінею А.Д. Блудовою (Україна, 1924, 5).

¹⁶ Далі знаходиться закреслена фраза “Труды XI арх. съезда”.

З листування М.П. Драгоманова з О.С. Суворiним (Україна, 1927, 4).

Повість о Варлааме и Иоасафе в Четъих Минеях Дмитрия Ростовского (Ювiлейний збiрник на пошану академіка М.С. Грушевського, ч. II, 1928).

Лiтописні джерела Четъих-Мiней Дмитрия Ростовського (Науковий збiрник, 1929).

За завданням Комісії давнього письменства при¹⁷ УАН приготував до друку друк видання Печерського Патерика й студіює джерела¹⁸ “Сборника” Святослава 1076 р.

ІРНБУВ, ф. X, од. зб. 6474, арк. 1–7, автограф.

---

¹⁷ Фраза “Комісії давнього письменства при” дописана над рядком.

¹⁸ Слова “студіює джерела” написані червоною ручкою над рядком, під ними закреслене “пiдготовляє текст”.

Дмитро Абрамович

ЩЕ ОДНА ОБРОБКА ЛЕГЕНДИ ПРО ОЛЕКСІЯ ЧОЛОВІКА БОЖОГО

Моя невелика розвідка має на меті нагадати про ту обробку цієї звісної легенди, що міститься в збірникові митрополита Івана Максимовича “Алфавитъ святыхъ, риѣмами сложенный. Чернигов 1705”.

Присвячуючи свою “Книгу риѣмословну Алфавитаръ рекому” тодішньому наступникові царського трону, Олексію Петровичу, письменник, розуміється, не міг не спинитися, якнай докладніше¹⁹, на життєпису царевичового патрону, – і зложив вірш у 340 13-складових рядків.

В “Предословіи” до “люботщаливого” читача віршовник попереджує, що “нѣсть челоувѣкъ безъ грѣха, безъ помилки книги”

Трудохомся, да будут в слогах вся согласна
Словеса, и лѣтеры всяческая красна,
Но зъ прегршенія что противное стало,
То зъ недоумѣнія перо начертало.

За джерело для свого твору про св. Олексія І. Максимович мав оповідання “Книги житій святыхъ” Дмитра Ростовського під 17 березня. Звідси він безпосередньо узяв і загальний план викладу, і увесь зміст, і цілу низку окремих слів та виразів. Для ствердження цих спостережень наведемо рівнобіжно кілька текстуальних уривків з “Алфавіта” і з “Четъїх-Міней”.

Алфав[ит]	Чет[ьї]-Мин[ей]
<p><u>Житие Алексія Человѣка Божія</u> Егда Римъ <u>благочестнѣ</u> древле царствовалаше, В то время <u>Евфиміанъ мужъ</u> во немъ при- бываше. Изобилень во богатствахъ, паче же ко Богу Храня все заповеди, имѣ любовь многу. <u>Слугъ имѣ три тысящи</u>, во дворѣ служа- щихъ, <u>Пояси злати, зъ шолку одежди носящихъ</u>; <u>По вся дни три трапези нищимъ поставляше</u>. <u>Самъ зъ странными в девятый часъ</u> <u>обѣдоваше</u>; Жену же себѣ имѣ Аглаиду сушу, С нимъ лѣтъ довольно жившу, плода не имушу. (л. 31)</p>	<p><u>Житіє преподобного Алексія Человѣка</u> <u>Божія</u> Бѣ <u>мужъ благочестивъ</u> во ветхомъ Римѣ име- немъ <u>Евфиміанъ</u> во времена благочестивыхъ царей Аркадія и Онорія, великъ во боярѣхъ и богатъ зѣло, ему же бяху <u>три тысящи слугъ</u>, <u>златяы поясы</u> и свѣтлыя <u>шелковыя одежды</u> <u>носящихъ</u>. Не имѣ же чадъ, яко неплоды бѣ жена его. Добрь же бѣ той мужъ, <u>заповѣди</u> Божія опасно соблюдая, постояшеса <u>по все</u> <u>дни</u> до девятого часа, и <u>три трапезы</u> въ дому своємъ сиротамъ и вдовицамъ, <u>нищимъ</u>, страннымъ же и болнымъ <u>поставляше</u>, <u>а самъ</u> <u>во девятый часъ со странными</u> иноками <u>обѣдоваше</u>. (л. 98зв.)²⁰</p>

¹⁹ Слово дописане над рядком, під ним закреслене слово “докладно”.

²⁰ Цитую за Київськ[им] виданн[ям] 1764 р. Примітка поставлена самим Д. Абрамовичем, на її місце вказує знак “х”. Слово “Київськ.” дописане над рядком.

<p><u>Доспѣвшу же ему лѣтъ</u> ко браку <u>приличныхъ</u>, Желающе видѣти чада чадъ обычныхъ Родители; ему же и <u>отроковицу</u> Царска рода обрѣтше прекрасну дѣвицу. <u>Въ церквѣ Вонифантіа святаго</u> вѣнчаша и <u>весь той день</u> в радости и <u>ликахъ</u> кончаша (л. 31зв.).</p>	<p><u>Доспѣвшу же ему</u> въ возрастъ совершенный и въ <u>лѣта</u> супружеству <u>приличная</u>, глагола Евфиміанъ къ женѣ своей: сотворимъ бракъ сыну нашему, и возвеселися Аглайда о словесѣхъ мужа своего и припадше къ ногамъ его, рече: да утвердитъ и совершитъ Богъ слово твое, да выжду супружество его, и узрю чада его, и возвеселится душа моя, и возмогу потомъ множае убогимъ и недостаточнымъ помогати. Обручиша убо Алексію, возлюбленному сыну своему, <u>отроковицу отъ рода царска</u>, и вѣнчаша тѣхъ <u>въ церкви святаго Вонифантіа</u> честными святителями, и <u>весь день той</u> даже до ночи въ веселіи и <u>дикуваніяхъ</u> проводиша (л. 99).</p>
<p>Введенъ же <u>въ чертогъ</u> женихъ <u>познати</u> невѣсту, Обрѣтъ <u>на златѣмъ крѣслѣ</u>, сохранивъ ю чисту. <u>Вземши перстень свой златій и поясъ дражайшій</u>, Обвивъ <u>въ порфиру, даде ей</u> въ даръ величайшій. Сохрани (рекми) <u>сіе, да Богъ между мною</u>, Устрояяй что ново, пребудетъ съ <u>тобою</u>. Самъ <u>шедь въ ину ложницу</u>, своихъ <u>совлечеса</u> <u>Одеждъ</u> всѣхъ <u>златотканыхъ, въ худы</u> облечеса (л. 31зв.).</p>	<p>Таже Евфиміанъ къ жениху глаголя: вниди чадо, къ <u>невѣстѣ</u> твоей и <u>познай</u> супругу твою. Онъ же <u>въ чертогъ</u> вшедь, <u>обрѣте</u> ю сѣдящу <u>на крѣслѣ златѣмъ</u>. И <u>вземъ перстень свой златый и поясъ дражайшій</u>, и обвивъ <u>порфирною завѣсою</u>, владе ей, глаголющи: <u>сохрани сіе</u>, и <u>Богъ да будетъ между мною и тобою</u>, доидеже благодать его въ насъ нѣчто новое устроить, то рекши отъиде отъ нея. И въ свою особную <u>ложницу вшевши, совлечеса златотканыхъ одеждъ</u> своихъ и <u>облечеса въ нѣкая худая одѣянія</u> (л. 99).</p>
<p>Обрѣте <u>пустинники</u> во Едесѣ идяху, <u>Во градъ Месопотамскій, идеже храняху</u> <u>Образ Христа Господа Нерукотворенній</u>, Имъ же <u>прежде</u> Авгарь князь отъ Христа почтенній (л. 31зв.)</p>	<p><u>Обрѣте</u> путники, грядущыя въ Месопотамію, пойде с ними въ Ефесъ <u>градъ Месопотамскій, идѣже хранящеса нерукотворенный образъ Господа</u> нашего Иисуса <u>Христа</u>, его же самъ Господь <u>прежде</u> вольныя своея страсти посла Авгарю, Ефесскому князю (л. 99).</p>
<p>Самъ <u>лице имѣяше свое преклоненно</u>, <u>Умъ же</u> и сердце къ <u>горѣ Богомъ упражненно</u>. <u>Плоть</u> отъ воздержанія зѣлна изсушися, <u>Зрѣніе съ красотою лица помрачися</u>, <u>Очи</u>, скудости ради плоти, <u>углубими</u>, <u>Кости</u> его съ <u>кожею</u> <u>толко</u> бяху <u>зрими</u>. (лл. 31зв.–32)</p>	<p><u>Лице свое преклонено имѣяше, умъ же</u> его бѣ <u>горѣ</u> въ богомышленіи <u>упражняйся</u>, и толико <u>изсушися</u> <u>плоть</u> его отъ многоаго воздержанія, яко увяде <u>красота лица</u> его, <u>зрѣніе помрачися, очи воглубишася</u>, и <u>толко</u> <u>кожа</u> его и <u>кости зряхуся</u> (л. 99зв.).</p>

<p>Утро же <u>родители во чертогъ внійдоша</u>, Алексія отшедша въ ней <u>не обрѣтоша</u>, <u>Токмо невѣсту</u> скорбну едину <u>сѣдяху</u>, Ко земли <u>посуплени</u> и зѣлнѣ <u>скорбяху</u>. (л. 32).</p>	<p>По отшествіи же Алексія святаго изъ дому своего <u>родители</u> его свѣтаюшу дню <u>внидоша въ чертогъ</u>, и <u>не обрѣвши сына</u>, <u>токмо невѣсту сѣдяху посуплени</u> и <u>скорбну</u>, въ недоумѣннїи быша (л. 99зв.).</p>
<p><u>Мати, вшедши въ ложницу свою, затворися</u>, Падши <u>лицемъ</u> на <u>пепель</u> долу, прослезися. Не изыду отсюду, <u>ни отъ земли сея</u> <u>Востану</u> (рече), даже не <u>увѣмъ</u> моя Выны скорби; что наю сыну <u>сотворися</u>? <u>И что ему бысть</u> тако, камо удалися? (л. 32).</p>	<p><u>Матерь</u> убо, <u>вшедши въ ложницу свою</u>, затвори окна и постлавши вретнице, и <u>пепеломъ</u> посыпавши, повержися <u>лицемъ</u> плачущи и рыдаючи, молящися же и глаголющи: <u>не востану отъ земли сея</u>, ни изыду отъ затвора сего, доидеже <u>увѣмъ, что сотворися</u> едиnorodному моему сыну, камо скрися, и <u>что ему бысть...</u> (л. 99зв.).</p>
<p><u>При ней же и невѣста</u> таможде <u>стоящи</u>, <u>Ни азъ пойду отъ тебе</u>, глаголет <u>слезящи</u>. (л. 32).</p>	<p><u>Нѣвеста же при ней стоящи со слезами глаголаше: ни азъ отъ тебе отиду</u>; но горлицѣ пустынолюбнѣй и единомужнѣй уподоблюся, яже егда лишится подруга своего, по горамъ и удолямъ ищет его, умиленнымъ пѣніемъ тужаще: сице и азъ домотерпѣливнѣ ждати буду, доидеже что услышу о муже моемъ, гдѣ есть и каково себѣ избралъ житіе (л. 99зв.).</p>
<p>Егда ищущи слуги во <u>Ефесѣ</u> <u>прійдоша</u>, Не <u>познавише</u> <u>искома</u> пѣнази <u>дадоша</u>. (л. 32).</p>	<p>Отъ нихже (слугъ) егда нѣщии во <u>Ефесѣ</u> <u>прійдоша</u>, видѣвши <u>искомаго</u> и отнюдь его <u>не познавише</u>, милостыню ему яко нишу <u>даша</u> (л. 99зв.).</p>
<p><u>Алексіи же при церкви</u> по времени многу <u>Пожи дѣтъ семнадесять, бысть возлюбленъ Богу</u>. О немъ бо <u>пономару бысть откровеніе</u> От Пречистой Дѣвы тако явленіе: Человѣка, отъ церкви иже не отходитъ, <u>Воведи въ мою церковь</u>, его бо <u>восходитъ</u> <u>Молитва, яко кадило</u> на небо предъ Бога, На немъ святаго Духа благодать премнога, <u>Яко на царстѣй главѣ вѣнецъ</u> почиваетъ. <u>Пономарь же</u> <u>поискавъ и не обрѣтаеть</u>. В весь <u>ко Богородичной иконѣ</u> <u>обрящъся</u>, <u>Да человека</u> того <u>покажетъ</u> молящъся (л. 32).</p>	<p>А святаый <u>Алексій</u> во Едесѣ <u>при церкви</u> пресвятыя Богородицы <u>проживе семнадесять дѣтъ</u>, и <u>бысть возлюбленъ Богу</u>. Таже <u>бысть</u> о немъ <u>пономарю откровеніе</u>, видѣ бо пономарь въ виденіи ікону пречистыя Богородицы къ нему глаголящую: <u>введи въ церковь мою</u> <u>человѣка</u> Божія, достойна суца небеснаго царствія: ибо <u>молитва</u> его <u>яко кадило</u> добровонно <u>восходитъ</u> предъ лице Божіе, и <u>якоже вѣнецъ на главѣ царстѣй</u>, сице на немъ Духъ святаый <u>почиваетъ</u>. <u>Пономарь</u> же по видѣннїи томъ <u>поискавъ</u> такого <u>человѣка</u>, и <u>не обрѣтъ</u>, <u>ко иконѣ Богородичной</u> <u>обратися</u>, молящи Владычицу, да <u>покажетъ</u> ему извѣстно <u>человѣка</u> Божія (л. 99зв.).</p>

<p><u>Слыша паки и обрѣтъ въ папертѣ съдяща.</u> Милостыни при дверихъ церковныхъ просяща. <u>Введе и въ церковь, да в ней пребываетъ.</u> Народъ же, <u>его святость</u> видя, <u>почитають.</u> (л. 32).</p>	<p>И <u>слыша паки</u> въ видѣннй глаголь отъ Пресвятыя Богородицы, яко <u>съдяи</u> нищѣ у дверей церковныя <u>паперти</u>, той естъ человекъ Божій. <u>Обрѣтъ</u> убо его пономарь, <u>въ церковь</u> введе, <u>да въ ней пребываетъ.</u> И увѣдано бысть святое <u>его житіе</u> многими, и начаша его <u>почитати.</u> (л. 99зв.).</p>
<p>Онъ же в' Кіликій²¹скій градъ отъ чести <u>бѣгаетъ.</u> <u>Сѣде</u> в' <u>корабль</u>, отплы где никтоже и знаетъ. Влаемъ корабль волнами, <u>нехотящъ в Римъ</u> прийде, Блаженный же²² с' <u>корабля глагола изыйде:</u> <u>Живъ Господь Богъ мой, тяжекъ не буду никому,</u> <u>Иду, незнаемъ, отца моего ко дому.</u> (л. 32).</p>	<p>Святыи же Алексій, <u>бѣгая</u> челоувѣческія славы и почитанія, отѣиде отъ Ефесскаго града никомуже вѣдушу. И шедши въ пристанище морское, обрѣте <u>корабль</u> въ Кіликійю пловущъ, <u>сѣде</u> убо въ него глагола въ себѣ: въ Кіликійскій градъ пойду, идѣже никтоже мя знаетъ, и тамо въ храмъ святого Павла пребуду. Пловущу убо кораблю, внезапно смотреніемъ Божіимъ бысть буря въ мори, и носимъ бывъ волнами корабль многія дни, приплыве и <u>не хотящъ</u> въ Римъ. Изшедъ убо святыи изъ <u>корабля, глагола</u> къ себѣ: <u>живъ Господь Богъ мой, не буду тяжекъ никомуже, пойду въ домъ отца моего</u> яко <u>незнаемый</u> (лл. 99зв.–100).</p>
<p>Рабомъ же, аще хоцетъ кто сему служити, глагола: <u>живъ Господь мой, яко свободъ будетъ,</u> <u>В дому моемъ, мзду прийметъ,</u> и Богъ не забудетъ; <u>При дверехъ же полаты ему сотворѣте Хлѣвину, и отъ моеи трапези дадѣте Пищу, и да никтоже оному стужаетъ,</u> Паче же любезнѣ во всемъ послушаетъ. (л. 32зв.).</p>	<p>Рече же къ домашнимъ <u>рабомъ</u> своимъ: который отъ Васъ хоцетъ послужити нищему сему? И аще угодитъ ему, <u>живъ Господь Богъ мой, яко свободенъ будетъ</u> во вся дни живота своего, и наслѣдіе <u>прійметъ отъ дому моего;</u> <u>при дверехъ же палаты моя сотворите ему хлѣвину,</u> да входя и исходя зрю на него, <u>отъ трапезы же моя да подается ему пища, и да никтоже ему стужаетъ</u> (л. 100).</p>
<p><u>Многи же раби ему пакости творяху,</u> <u>Терзающе за власы, ови же заушаху.</u> <u>Иныи ругахуся, біюще по выи,</u> <u>Иныи возливаху на главу помыи.</u> (л. 32зв.).</p>	<p>Дивно же бѣ сего челоувѣка Божія терпѣніе: ибо <u>многія пакости</u> и озлобленія <u>раби ему творяху</u> всегда, а наипаче въ поздень вечеръ. <u>Ови</u> бо <u>заушаху,</u> ови <u>за власы терзаху,</u> инии въ <u>выю ударяху,</u> инии же <u>помои на главу</u> его <u>возливаху,</u> а <u>ини</u> инако ему <u>ругахуся</u> (л. 100).</p>
<p>Бѣ ему и <u>другая вина терпенія,</u> Въ болше воздаяніе и въ мзду спасенія. <u>Противъ хлѣвины</u> его двѣ <u>оконца бѣста,</u> <u>Въ ней же его живяше полатѣ невѣста.</u> (л. 32зв.).</p>	<p>Еще же и <u>другая вина терпѣнія</u> его предивнаго бѣ сицевая: <u>противу хлѣвины</u> его бѣ <u>окно</u> тоя палаты, <u>въ ней же живяше невѣста</u> его (л. 100).</p>

²¹ Літера “і” записана над рядком, під нею закреслена “и”.

²² Далі знаходиться закреслене “же”.

<p><u>Иннокентію</u> тогда Римску <u>Папѣ</u> суцу, Службу <u>въ церквѣ</u> <u>святых</u> <u>Апостоль</u> имущу <u>Бысть гласъ отъ олтаря</u> вѣмъ во услышаніе, Трудившимся вѣщающъ мзды воздааніе, Трудяющіися <u>вси</u> и <u>обремененны</u>, <u>Ко мнѣ</u> <u>приидѣте</u>, азъ же <u>вы упокоены</u> <u>Сотворю</u>; <u>слышавше</u> же, недоумеваху <u>Предстоящїи</u>, токмо молитву творяху. (л. 33).</p>	<p>Во единъ же день святѣйшему <u>папѣ</u> <u>Иннокентію</u> літургісаюшу <u>во соборнѣй</u> <u>святых</u> <u>апостоловъ</u> <u>церкви</u>, и царю Онорію предстоящу, кончащейся ж божественнѣй літургіи, <u>бысть гласъ</u> чуденъ <u>отъ</u> <u>святаго олтаря</u>, во услышаніе вѣмъ глаголай: <u>Приидите ко мнѣ</u> <u>вси</u> <u>трудяющіися</u> и <u>обремененніи</u>, и азъ <u>упокою</u> <u>вы</u>. Сїя <u>слышавше</u>, <u>предстоящїи</u> ужасашася и трепетни быша, и падше низъ на землю, взываху: Господи помилуй (л. 100зв.).</p>
<p>Егда же <u>вторницею</u>, паки <u>гласъ слышася</u> <u>Человѣка</u> <u>ищѣте</u>, тогда Римъ собрася <u>Во церковь</u>, <u>всенощное блѣнїе творити</u>, <u>Христа Бога</u>, да явить <u>святаго</u>, <u>молити</u>. (л. 33).</p>	<p>Таже <u>вторницею</u> <u>услышася гласъ</u> глаголай: <u>поищите</u> <u>человѣка</u> Божїя, от тѣла изыти хотящего, да помолится о градѣ, и вся вамъ усторится добрѣ. По гласѣ томъ людїе во вѣмъ Римѣ искаху такового <u>человѣка</u>, и не обрѣтающе недоумваху. Таже съ вечера четвертка на пятокъ собравшесе въ соборную <u>святых</u> <u>апостоль</u> <u>церковь</u> съ царемъ и съ папою, <u>всенощное сотвориша блѣнїе</u>, <u>моляще Христа Бога</u> <u>да</u> самъ покажетъ имъ угодника своего (лл. 100зв.–101).</p>
<p><u>Царь</u> же и <u>Папа</u> <u>сами въ домъ</u> <u>искати</u> <u>Человѣка</u> <u>Божїя</u> <u>ити</u> <u>изволиста</u>, Пришествїемъ же своимъ весь домъ удивиста. (л. 33).</p>	<p>И <u>изволиста</u> <u>царь</u> и <u>папа</u> <u>сами ити</u> въ Евфиміановъ <u>домъ</u>, <u>искати</u> <u>Божїя</u> <u>человѣка</u>: Евфиміанъ же предтекъ, уготова въ палатѣ своей престолы царю и папѣ, и инымъ княземъ, и приходящихъ срѣте со свѣшцами и кадилы. (Л. 101).</p>
<p><u>Еуфиміанова</u> бо <u>супруга въ ложници</u> <u>И невѣста</u> <u>святаго</u>, <u>стоя на горници</u>, Дивлястася, <u>почто</u> <u>Царь</u> <u>съ Папою</u> <u>прїидоста</u> <u>И на престолѣхъ</u> <u>своихъ</u> со князи <u>сѣдоста</u>. (л. 33).</p>	<p><u>Супруга</u> же <u>Евфиміанова</u>, въ в ложницѣ своей сѣтующая, слышаси мятежъ и молву во дворѣ и палатахъ, вопрошаше, что есть? и <u>о приходѣ</u> <u>царевомъ</u> и <u>патриаршемъ</u>, и <u>почто</u> <u>прїидоша</u>, увѣдавши, удивляшесе. Такожѣ и <u>невѣста</u>, <u>на горницѣ</u> <u>стоящи</u>, царя же и папу со множествомъ народа приходяща зрящи, дивляшесе помышляющи въ себѣ: что сіе имать быти? <u>Сѣдшу</u> же царю съ папою и съ князи... (л. 101).</p>
<p>Рука даде хартию, оны же владоста <u>Хартуларію</u>, таже въ церкви прочтоста. Егда же чтущїй <u>дочте до онаго мѣста</u>, <u>Идеже съ родители писанна</u>²³ <u>невѣста</u>, Ей же <u>перстень</u> и <u>поясъ</u> въ <u>чертозѣ</u> <u>есть</u> <u>данный</u>, Сынъ Алексїй отъ отца тогда бысть <u>познанный</u>. (л. 33зв).</p>	<p>И <u>отдаде</u> <u>рука хартию</u> царю и папѣ. Юже <u>взѣмше</u>, <u>вдаша</u> <u>Аетію</u>, <u>хартуларію</u> великія церкви, и бывшу молчанію велию, нача хартуларїи чести велигласно хартию оную. Егда же дойде до того <u>мѣста</u>, <u>идѣже</u> <u>написано</u> бѣ о <u>родителехъ</u> и о <u>невѣстѣ</u>, о <u>перстнѣ</u> же и о <u>поясѣ</u>, <u>данномъ</u> от него <u>невѣстѣ</u> <u>въ чертозѣ</u>, <u>позна</u> Евфиміанъ Алексїа, сына своего. (л. 101зв.).</p>

²³ Далі знаходиться закреслена літера “д”.

<p>Отець <u>паде на перси</u>, <u>обемля любезнѣ</u>, <u>Лютѣ мнѣ</u>, <u>чадо мое</u>, <u>возываше слезнѣ</u>: <u>Почто сотворилъ еси печаль намъ толико?</u> <u>Живя въ дому не явилъ себе лѣтъ колико</u>, <u>Ни утѣшилъ</u>, <u>видя скорбь старости нашея</u>, <u>Тебе ради въ так горцѣй печали бывшей</u>. <u>О лютѣ мнѣ</u>, <u>сыне мой!</u> <u>сыне вожделеннѣ!</u> <u>Любви моея</u>, <u>купно жало непремѣнный</u>. <u>Утѣшеніе души едино моея</u>, <u>Что ти нынѣ сотворю?</u> <u>смерти ли твояя</u> <u>Восплачу?</u> <u>Обрѣтши ли тя</u>, <u>восторжествую?</u> <u>В горестъ ли или въ сладость сердцем на-</u> <u>сильствую?</u> <u>Прегорцѣ Евфиміанѣ на мнозѣ рыдаше</u> <u>Скорбе</u>, <u>власи сѣдини своя терзаше</u>. (л. 33зв).</p>	<p>... И <u>паде на перси</u> его, <u>объемля</u> и <u>лобызая</u> <u>любезнѣ</u>, и съ рыданіемъ <u>взывая</u>: о <u>лютѣ мнѣ</u>, <u>чадо мое</u> <u>любезнѣйшее</u>, <u>почто</u> <u>сице сотворилъ</u> <u>еси намъ</u>, <u>почто толикую печаль</u> <u>навелъ</u> <u>еми</u> <u>намъ!</u> <u>увы мнѣ</u>, <u>чадо мое</u>, <u>колико лѣтъ въ дому</u> <u>пребывая</u> и <u>сѣтованіе</u> <u>родителское</u> <u>видя</u>, <u>не</u> <u>объявилъ еси себе</u>, <u>ни утѣшилъ старости нашея</u> <u>въ горцѣй печали тебе ради бывшей!</u> <u>О лютѣ мнѣ</u>, <u>сыне мой</u> <u>вожделѣнный</u>, <u>любве</u> <u>моея</u>, <u>утѣшеніе души моея</u>, <u>что нынѣ сотворю?</u> <u>о смерти ли твоей</u> <u>восплачу</u>, <u>или о обрѣтеніи</u> <u>твоемъ восторжествую?</u> И <u>рыдаше</u> <u>Евфиміанѣ</u> <u>неутѣшно</u>, <u>сѣдины своя терзаючи</u> (л. 101зв.).</p>
<p><u>Аглаида же</u>, <u>мати святаго</u>, <u>слышавши</u> <u>Мужнее рыданіе</u>, <u>одежды раздравши</u>, <u>Тече зъ своей полаты</u>, <u>власы терзаючи</u>, <u>На небо умиленнѣ</u> съ <u>плачемъ взираючи</u>. <u>Глаголетъ къ людем слово стекшимся мо-</u> <u>лимо</u>, <u>Дадѣте ми</u>, <u>людіе</u>, <u>мѣсто</u>, <u>да любимо</u> <u>Днесь узрю мое чадо</u>, <u>и обійму тѣло</u> <u>Сына</u>, <u>егоже зрѣти вожделѣхомъ зѣло</u>. <u>Притекши</u>, <u>на нь вержесея</u>, <u>добза обем-</u> <u>лющи</u>, <u>Увы мне!</u> о <u>сладкое чадо!</u> <u>глаголющи</u>: <u>Увы</u>, <u>господине мой</u>, <u>что створилъ</u> <u>такое</u>, <u>Толико жилъ съ нами намъ не познался</u> <u>како?</u> <u>Увы</u>, <u>желанный свѣте очію моею!</u> <u>Камо насъ отшелъ еси</u>, <u>жизнію твоею?</u> <u>И како</u>, <u>слыша всегда наша рыданія</u>, <u>Не явилъ еси</u> <u>жизни своей сиянія?</u> (л. 34).</p>	<p><u>Аглаида же</u>, <u>сожительница</u> <u>его</u>, <u>слышавши</u> <u>рыданіе мужнее</u> и <u>увѣдавши</u>, <u>яко убогій оный</u> <u>умерый сынъ ея</u> <u>есть</u>, <u>отверзе</u> <u>двери затвора</u> <u>своего</u>, и <u>тече</u>, <u>распушенныя терзаючи власы</u> <u>и одежду</u> <u>свою раздравши</u>, <u>на небо же</u> <u>умиленнѣ взираючи</u>, и къ <u>стекшемуся</u> <u>народу</u> <u>молительно вопіючи</u>: <u>дадите ми мѣсто</u>, о <u>людіе</u>, <u>дадите</u>, <u>да вижду надежду мою</u>, <u>дадати</u> <u>ми путь</u>, <u>дадите</u>, <u>да узрю возлюбленное</u>²⁴ <u>мое</u> <u>чадо</u>, <u>да обьму</u> <u>единородного моего сына</u>. <u>И притекши</u>, <u>вержесея</u> <u>на честное сына</u> <u>своего</u> <u>тѣло</u>, <u>объемлющи</u> и <u>любезнѣ добызаячи</u>, и <u>глаголющи</u>: <u>увы мнѣ</u>, <u>господине мой</u>, <u>увы</u> <u>мнѣ</u>, <u>чадо мое сладкое</u>, <u>что сіе сотворилъ еси?</u> <u>почто</u> <u>такову печаль души нашей</u> <u>навелъ еси?</u> <u>Увы мнѣ</u>, <u>свѣте очесъ моихъ</u>, <u>како не познался</u> <u>еси намъ толико лѣтъ съ нами живуши?</u> <u>како</u> <u>не умилілся еси</u>, <u>слышавши всегда</u> <u>горькая</u> <u>наша</u> о <u>тебѣ рыданія</u>, и <u>не явилъ еси себе</u> <u>намъ</u> (л. 101зв.).</p>
<p><u>Тридесять чтири лѣта невѣста живяше</u> <u>Безъ мужа</u>, <u>черные же одежды</u> <u>ношаше</u>. <u>Падаше</u> <u>на святаго слезъ испущаючи</u> <u>Таки и честно тѣло омочеваючи</u>. <u>Лобызаше</u> <u>несытно</u> <u>сладцѣ</u> и <u>любезнѣ</u>, <u>Горько и неутѣшно рыдаше</u> <u>же слезнѣ</u>. <u>Ея же рыданіемъ бысть подвизатися</u>, <u>Съ родители невѣстѣ</u> <u>всѣмъ соплакатися</u>. (л. 34).</p>	<p>Такожде и <u>невѣста</u> <u>тридесять</u> и <u>четыре лѣта</u> <u>безъ жениха</u> <u>своего</u> <u>прежившая</u> <u>черныя</u> <u>одежды носящи</u>, <u>падаше</u> <u>на святаго</u> <u>мощи</u>, <u>токи слезныя испущаючи</u> и <u>омочаючи</u> <u>ими</u> <u>честное</u> <u>возлюбленного</u> <u>своего тѣло</u>, и <u>несыт-</u> <u>ною любовію добызаячи</u>: <u>рыдаше же горько</u> <u>и неутѣшно</u>, <u>увы мнѣ</u>, и <u>горе</u>, и <u>лютѣ</u>, и <u>ина</u> <u>жалостнѣйшая</u> <u>слова</u> <u>умиленно вѣщаючи</u>, <u>яко</u> и <u>всѣмъ рыданіемъ</u> <u>ея</u> <u>на плачь подвиза-</u> <u>тисся</u>, и <u>плакаху</u> <u>вси соплачуще</u> <u>плачущымъ</u> <u>родителемъ</u> и <u>невѣстѣ</u> (л. 101зв.).</p>

²⁴ Слова “узрю возлюбленное” написані над рядком, під ними знаходиться закреслене “вижду надежду”.

<p>Царь же повелѣ злато и сребро метати, Яко невозможно бѣ съ тѣломъ поступати Отъ многого народа зѣлна стисненія И касавшихъ ся одру отъ угнѣтенія. Но <u>никтоже о златѣ и сребрѣ брежаше</u>, Токмо <u>всякъ</u> любовно <u>видѣти желаше</u> <u>Человѣка Божія</u> и его <u>лобзати</u>. (л. 34).</p>	<p>Повелѣ убо <u>царь метати злато и сребро</u> въ народъ, да отступятъ людіе отъ одра и дадутъ путь пространень кь церкви. Обаче <u>никтоже брежаше о златѣ и сребрѣ</u>, но <u>всякъ</u> желаніемъ <u>желаше</u>, еже <u>видѣти</u> <u>человѣка Божія</u> и прикоснутися ему, и <u>лобызати</u>. (л. 102).</p>
<p>Тогда <u>въ велику церковь</u> <u>мощи</u> <u>принесенны</u> И <u>не</u> бяху <u>седмицу</u> <u>цѣлу</u> <u>погребенны</u>. <u>Всю</u> же <u>седмицу</u> <u>честнымъ</u> <u>мошемъ</u> <u>присѣдаху</u>, <u>Невѣста</u> съ <u>родители</u> <u>во</u> <u>церквѣ</u> <u>плакаху</u>. (л. 34зв.).</p>	<p>И принесши святаыя <u>мощи</u> <u>въ великую церковь</u>, поставиша <u>непогребенны</u> <u>едину седмицу</u>, да <u>всякъ</u> хотяй прикасае²⁵ся покланяся. <u>Всю</u> же <u>ту седмицу</u> <u>присѣдаху</u> <u>честнымъ</u> <u>мошемъ</u> <u>въ церкви</u> <u>родители</u> и <u>невѣста</u> <u>плачуще</u>. (л. 101зв.).</p>
<p>Тако <u>погребеніе</u> <u>честно</u> <u>сотвориша</u> <u>Святому</u>, <u>Бога</u> же в немъ чудна <u>прославиша</u>. Алексій святий, въ <u>Мартовъ</u> <u>день</u> <u>семьнадесяти</u>²⁶й, Отъ земныхъ ко небеснымъ душою естъ взятій. (л. 34зв.).</p>	<p>И <u>погребеніе</u> <u>честное</u> <u>святому</u> Алексію <u>человѣку</u> <u>Божію</u> <u>сотвориша</u> <u>славяще</u> <u>Бога</u>. Преставися Алексій святий въ шестынадесять календъ апрілія, сієсть <u>марта</u> <u>въ 17</u> <u>день</u>, въ лѣто бытія міра 5919, воплощенія же Бога Слова 411. Царствовавшу въ Римѣ Онорію, при Иннокентіи папѣ, въ Константинополѣ же царство державшу Θεодосію Юнѣйшему, всѣми же владѣюшу Господу нашему Іисусу Христу, со Отцемъ и сватымъ Духомъ, ему же слава во вѣки, аминь (л. 102)²⁷.</p>

Наведених прикладів цілком досить, щоб констатувати безперечну залежність твору Максимовича від праці Дмитра Ростовського. Ці²⁸ уривки можуть бути і за ілюстрацію того, як ставився І. Максимович до свого матеріалу, то скорочуючи й перефразовуючи, то беручі дослівно або з дрібними відмінами²⁹.

²⁵ Склад “ет” написаний над рядком, під ним закреслене “ти”.

²⁶ Літера “і” написана над рядком, під нею закреслена “и”.

²⁷ 68 останніх рядків віршу Маскимовича до св. Олексія не мають відношення. Це обширне прославління царевича Олексія Петровича, його батька й діда та ріжнومانітні бажання: небіжчикові – “вѣчне райске селеніє”, царові Петру – “на враги побѣда”, а Олексію – “быти въ отчемъ слѣду”.

Своими молитвами, святе Алексіє,

Сходатайствуй у Бога во бытіє сіє.

Да возвиситъ рогъ тебѣ, тезоименита,

И дасть въ царствѣ успѣвать въ премногіє лѣта (л. 35зв.).

Примітка виконана Д. Абрамовичем.

²⁸ Літера “і” написана над рядком, під нею закреслена “и”.

“Книгою житiй” Дмитра Ростовського й вичерпуються джерела Максимовичової обробки легенди про св. Олексiя. Слiдiв впливу інших яких джерел (нап[риклад], “Житiе и жителство ... отца нашего Алексiя челоуѣка Божiя” Агапiя Критського в книжцi “Анеологонъ” 1660 р., або “Żywoty świętych” Петра Скарги) нiде непомiтно.

З художньо-лiтературного погляду твiр I. Максимовича, звичайно, не заслуговує на велику увагу. Як вiдомо, це спроможна данина тодiшнiй лiтературнiй модi на вiршоробство. Мимоволi згадуються слова Дмитра Ростовського (з листу до Ст[ефана] Яворського) про³⁰ другий збiрник того ж Максимовича: “Богъ далъ тѣмъ виршеписцамъ типографiю и охоту и деньги и свободное житiе. Мало кому потребныя вещи на свѣтѣ происходятъ”.

IP НБУВ, ф. X, од. зб. 12388, арк. 1–38, автограф.

²⁹ Деякi скорочення зроблено не зовсiм вдало. Нап[риклад], вiршовник проминув звiстку про те, як св. Олексiй, узявши “хартiю, чернило и трость”, “написа все житiе свое и тайны нѣкiя, единымъ родителемъ свѣдомыя, по нихже бы могль отъ нихъ познанъ быти”; але про “хартiю” у руцi померлого згадує. Або. Наречена Олексiя бачить i дивується, що “царь съ папою прiйдоста и на престолѣхъ своихъ со князи сѣдоста”; а звiдки узялися цi “престолы” – про те нема нiчого. Инодi й переклад оригiналу викликає непорозумiння, нап[риклад], “егда Римъ благочетнѣ древле царствоваше” (л. 31); “чада чадъ обычныхъ” (31зв.); “да Богъ между мною, устрояяй что ново, пребудеть съ тобою” (31зв.); “обрѣте пустынники, во Ефесь идяху” (31зв.); “зрѣние съ красотою лица помрачися” (31зв.–32); “падши лицемъ на пепель долу” (32); “любви моея, купно жалю непремѣнный”.

Примiтка виконана самим Д. Абрамовичем.

³⁰ Далi знаходиться закреслене “другу”.